

อัตลักษณ์ของในภาคตะวันออก: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของที่ตำบลคลองพลู
กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

วันวิสา อุ่นขจร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาไทยศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

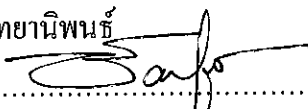
พฤษภาคม 2549

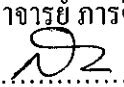
ISBN 974-502-745

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

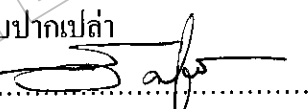
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ วันวิสา อุ่นขจร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

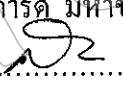
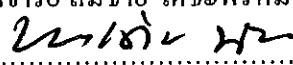
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

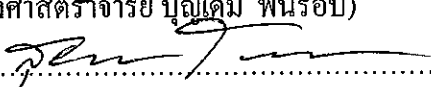

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ภารดี มหาจันทร์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมชาย เดชะพรหมพันธุ์)

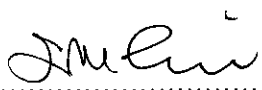
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ภารดี มหาจันทร์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมชาย เดชะพรหมพันธุ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ บุญเดิม พันรอบ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ภารดี มหาจันทร์ และ รองศาสตราจารย์ สมชาย เฉลิมพรหมพันธุ์ กรรมการที่ปรึกษา ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ และรองศาสตราจารย์ บุญเดิม พันรอบ คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ช่วยให้คำแนะนำในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณพระเป็นเจ้า โรงเรียนคาราสุมุทร ศรีราชา ผู้บริหาร พี่ๆ หมวดสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับมัธยมทุกท่าน ที่ให้โอกาสในการศึกษาครั้งนี้ อีกทั้งขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานรุ่นพี่ที่น่ารักที่คอยช่วยเหลือและดูแลอย่างดีตอนทำวิจัย

ขอขอบคุณคุณอาจารย์ พี่ๆ น้องๆ ชาวไทยศึกษา ภาควิชาประวัติศาสตร์ทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือเวลาที่ต้องการที่พึ่งและขอบคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีทุกครั้งที่ไม่ได้เอ่ยนาม

ขอขอบคุณชาวช่องที่ตำบลคลองพลู โดยเฉพาะกลุ่มผู้อาวุโส กำนันเจิน ผันผาย ที่ทำให้เข้าใจว่าการมีสำนึกถึงคุณค่าของความเป็นตัวตนของชาวช่องที่คลองพลูเป็นสิ่งที่มีความค่าอย่างยิ่ง ขอขอบคุณที่ให้ข้อมูลและช่วยเหลือทุกครั้งเวลาที่ลงพื้นที่ศึกษา

ขอขอบคุณ ย่า ญาติ พี่ น้อง ป้า อา ทุกๆ คน ที่ให้กำลังใจอยู่ตลอดเวลา และขอบคุณกำลังใจที่ทำให้เกิดความรักความพยายามจนถึงทุกวันนี้

ขอขอบคุณพ่อกับแม่ที่อยู่เคียงข้างและพร้อมจะรอความสำเร็จของลูกอีกทั้งมีรอยยิ้มให้เสมอไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูตา แด่บิดามารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วันวิสา อุ้นขจร

45911206: สาขาวิชา: ไทยศึกษา; ศศ.ม. (ไทยศึกษา)

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ของ/ ภาคตะวันออก/ ตำบลคลองพลู/ กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ/ จังหวัดจันทบุรี

วันวิสา อุ่นขจร: อัตลักษณ์ของในภาคตะวันออก: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของตำบล
คลองพลู กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี (CHONG'S IDENTITY IN THE EASTERN
REGION: A CASE STUDY OF CHONG ETHNIC GROUP IN TAMBON KLONGPLOO,
KHAOKITCHAKUT SUB-DISTRICT OF CHANGWAT CHANTHABURI) อาจารย์ผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์: ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, รศ., ภารดี มหาจันทร์, กศ.ม., สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, กศ.ม.
144 หน้า. ปี พ.ศ. 2549 ISBN 974-502-745-6

การศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ของในภาคตะวันออก: กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ของ ตำบลคลองพลู
กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงอัตลักษณ์ของชาวของ ตำบล
คลองพลู การเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของชาวของตำบลคลองพลู และการคงอยู่ต่อเนื่องของ
อัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี สรุปได้ว่าชาวของคือกลุ่มชน
ที่อยู่บริเวณภาคตะวันออกมาเป็นเวลายาวนานมีวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อ ภาษาเป็น
เอกลักษณ์ ของตนเองอยู่กันแบบสันโดษ

อัตลักษณ์ของชาวของในงานวิจัยนี้คือ ภาษา วัฒนธรรมและประเพณีของชาวของ
การเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ของดังกล่าวเกิดจากปัจจัยที่สำคัญคือ ลัทธิชาตินิยมสมัยจอมพล ป.
พิบูลสงคราม (พ.ศ.2481-2487) ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้อัตลักษณ์ของที่คลองพลู
เกิดการเปลี่ยนแปลง นโยบายการสร้างชาติเพื่อความมั่นคงของท่านผู้นำทำให้ชาวของที่นี่ต้องปฏิบัติ
ตามแม้ต้องละเลิก สด ความเป็นท้องถิ่น เช่นการใช้ภาษาของ การนำวัฒนธรรมส่วนกลางมาใช้
เป็นต้น นอกจากนั้นนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจการสร้าง ความทันสมัยในด้านต่าง ๆ ตามนโยบาย
การพัฒนา เช่นการตัดถนนเข้าสู่หมู่บ้าน การนำไฟฟ้าเข้ามาในชุมชน และนำเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เข้ามาในชุมชน ทำให้การดำเนินชีวิตวัฒนธรรม และประเพณีบางส่วน
ของชาวของที่คลองพลูเปลี่ยนแปลงไปด้วย กล่าวคือความเจริญทางด้านวัตถุทำให้ชาวของต้องการสินค้า
และบริการต่าง ๆ มากขึ้น แต่รายได้ก็ยังคงมาจากการทำการเกษตร ทำสวนผลไม้ ซึ่งยังมีการเลี้ยงปศุสัตว์
พอค้าคนกลางอยู่เสมอจนกระทั่งปัจจุบัน

ในส่วนของการคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลูปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยให้
ความเป็นของดำรงอยู่คือ การสำนึกถึงคุณค่าเรื่องชาติพันธุ์ของชาวของที่ตำบลคลองพลู พวกเขา
ร่วมมือร่วมใจกันที่จะอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมของพยายมที่จะนำเสนอความเป็นตัวตนของ
พวกเขาเอง โดยเฉพาะจากนโยบายของรัฐตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9

ที่เน้นความเป็นท้องถิ่น เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนเข้มแข็ง ยิ่งทำให้พวกเขารัก และภูมิใจใน
ความเป็นคนของของพวกตนและโดยพวกเขาเองร่วมกับนักวิชาการจึงได้มีการอนุรักษ์และเผยแพร่
ความเป็นของซึ่งเป็นสิ่งที่พวกเขารักและหวงแหนต่อไป

ในเรื่องการดำรงอยู่ของระบบเครือญาติก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้พวกเขายังคงความเป็นตัว
ตนของของที่คลองพลูไว้ได้ พวกเขาจะช่วยเหลือกัน เช่น ในการทำนา ทำสวนก็ยังใช้การ
“เอาแรง” กันอยู่ คนของที่คลองพลูให้ความเคารพเชื่อฟังผู้นำ โดยเฉพาะผู้อาวุโสในชุมชนแม้ว่า
ผู้อาวุโสจะจากโลกนี้ไปแล้วก็ตาม ทุกบ้านของของจะมีหิ้งบนบ้านและหิ้งจะถูกยกมาทำพิธีเมื่อถึง
เวลารวมญาติในแต่ละปี อาจกล่าวได้ว่าพิธีหิ้งเป็นการทำให้เกิดการรวมญาติ แม้ญาติพี่น้องจะไป
อยู่ที่อื่นเมื่อถึงเวลาก็จะกลับมาพวกเขาถือว่าหากไม่มาอาจมีอันเป็นไปในทางที่ไม่ดีก็ได้ชาวของ
ที่คลองพลูให้ความเคารพในเรื่องนี้มากจนมีคำกล่าวกันในหมู่คนของที่คลองพลูว่า “ไม่มีผีหิ้งอยู่กัน
ไม่ได้หรอก”

นอกจากนั้นยังมีอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้อัตลักษณ์ของคงอยู่ต่อเนื่องคือเรื่องของ
นโยบายทางด้านการศึกษา ปัจจุบันหมู่บ้านของที่ตำบลคลองพลูมีการจัดการเรียนการสอนที่ได้
หลักสูตรการเรียนภาษาของซึ่งถือเป็นการทำให้อัตลักษณ์ด้านภาษาของคงอยู่ต่อเนื่องจนถึงทุกวันนี้
หลักสูตรภาษาของที่โรงเรียนวัดคลองพลูปัจจุบันได้สอนภาษาของกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
3-5 เวลาเรียนภาษาของกำหนด 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ติดต่อกันทั้งหมด 20 สัปดาห์ 1 ปีการศึกษา
นักเรียนเรียนภาษาของประมาณ 120 ชั่วโมง

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาและนโยบายของรัฐมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์
วัฒนธรรมของที่ตำบลคลองพลู ถึงอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี แต่ส่วนที่ทำให้อัตลักษณ์
ของยังคงอยู่ต่อเนื่องได้ดีที่สุดคือ ความสำนึกถึงคุณค่าความเป็นชาติพันธุ์ของซึ่งชาวของที่ตำบล
คลองพลูได้แสดงให้เห็นจนถึงปัจจุบันนี้

45911206 : MAJOR: THAI STUDIES; M.A. (MASTER OF ARTS IN THAI STUDIES)

KEYWORDS: CHONG'S IDENTITY/ EASTERN REGION/ THAMBOL KLONGPLOO/

SUB-DISTRICT KHAOKITCHAKUT/ CHANGWAT CHANTHABURI

WANWISA OUNKAJORN: CHONG'S IDENTITY IN THE EASTERN REGION:

A CASE STUDY OF CHONG ETHNIC GROUP IN TAMBON KLONGPLOO,

KHAOKITCHAKUT SUB-DISTRICT OF CHANGWAT CHANTHABURI. THESIS

ADVISORS: CHAIYONT PARDITSILP, Ph.D., PARADEE MAHAKHAN, M.Ed., AND

SOMCHAI DEEHAPROMPAN, M.Ed. 144 P. 2006. ISBN 974-502-745-6

The purpose of this research was to study The Characteristics of Chong people at Tambol Klongploo, Khao kichakood Sub-district Chantaburi Province. Chong People are described as the people who have lived in Eastern region for a long time. They have unique life style, believes, culture language, and solitary community.

Characteristics of Chong in this study are language, culture and traditions. The most important factor for the change of characteristics of Chong is the nationalism during General P. Piboolsongkram era (Buddhist era 2481-2487). There were many changes about characteristics of Chong to conform with the national policy e.g. language using, standard culture application respectively. Further more the policy about economic development, modernization of infrastructure, e.g. electricity in community and many facilities in community make Chong people need more goods and services than before while their income was still quite low from agriculture comparing to the middle men until today.

The method to sustainably reserve the characteristics of the Chong is the recognition in value of Chong nation at Tambol Klongploo. The conservation and dissemination of the uniqueness of the Chong, were therefore carried out according to the Nineth National Economic and Social Development Policy. As the result, the emphasis in the uniqueness of locality, standard economy, strong community make them feel proud in their identity. and they join with the officer for conservation and dissemination their traditional wisdom.

Their living in the lineage system make them strong in unique life style. They share everything such as labor, farming facilities, etc. They pay respect to leader and elders in the community even they had passed away. Every house will have a shelf for puying respect and will

perform respect rite every year. One a year they will have a family reunion to perform a appaying respect rite. If any family members do not come to joiu the rite, they are considered to be unlucky and will face misfortunes throughout. the year. There is a saying in Chong about the shelf (Ghost Shelf) that “If threr is no shelf nobody can live”

Another factor that makes Choug characteristics sustainable is the educational policy. Nowadays there are courses of studies in Chong language, which make Chong language surreire until now. These course are taught in primary schools for 3-5 year. Each course is taugt one hour per week for 20 weeks.

It can be said that education and policy of government affect changes and conservation of culture of Chong at Thambol klongploo, Khao kichakood Sub-district, Chantaburi Province. But the sustainability of the Chong’s trait and characteristics was mostly resulted prom the recognition of the value of the chong as a nationality.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบความคิด.....	7
ระเบียบวิธีวิจัย.....	7
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	8
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	9
2 การสำรวจองค์ความรู้.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
3 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชุมชนของที่ตำบลคลองพลู.....	34
พื้นฐานการตั้งถิ่นฐานของชุมชนของที่ตำบลคลองพลู.....	34
พื้นฐานการปกครองในชุมชนของที่ตำบลคลองพลู.....	39
พื้นฐานเศรษฐกิจของชุมชนของที่ตำบลคลองพลู.....	41
พื้นฐานทางสังคมของชุมชนของที่ตำบลคลองพลู.....	45
4 อัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู.....	51
อัตลักษณ์ด้านภาษาของที่ตำบลคลองพลู.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 การเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู.....	83
การเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู.....	83
การคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู.....	94
แนวโน้มในอนาคต.....	111
6 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	114
สรุปผลการศึกษา.....	114
อัตลักษณ์ของ.....	115
การเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู.....	116
อภิปรายผล.....	124
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	129
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	130
บรรณานุกรม.....	132
ภาคผนวก.....	137
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	163

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงแผนดำเนินการวิจัย.....	10
2 แสดงจำนวนประชากรของอาณาจักรต่าง ๆ ในสมัยราชกาลที่ 3.....	37
3 แสดงตัวอย่างภาษาของที่ใช้ในชุมชน.....	52
4 แสดงปฏิทินประเพณีของ.....	63
5 แสดงถึงการอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีของชาวของตลอดทั้งปี.....	64